International Online Journal of Educational Sciences, 2015, 7 (2), 191 - 203

iojes
www.iojes.net

International Online Journal of Educational Sciences

ISSN: 1309-2707

Measurement of Relative Performance of Guidance and Psychological Counseling Undergraduate Programs in Turkey

Metin Özkan[1]

[1]*Gaziantep University, Faculty of Education, Department of Education Sciences, Gaziantep/Turkey.*

ARTICLE INFO

Article History:
Received 03.08.2014
Received in revised form 22.12.2014
Accepted 15.01.2015
Available online 31.03.2015

ABSTRACT

Guidance and psychological counseling services create new terms and methods in education that can be used for contributing to the personal development of students, improving the quality of the current applications at schools, and enriching the roles that teachers have at schools. Thus, by educational institutions aim to educate the new generation of students by the application of guidance and psychological counseling services as responsible and mature individuals who support life in a democratic society. The objective of this study is therefore to measure and analyze the performances of guidance and psychological counseling service programs that train prospective counselors. Data Envelopment Analysis was used which is a performance analysis method based on multiple input and output. The performances of 34 different counseling programs were examined with three input variables (2009 ÖSYM entrance basic score, number of instructors and number of teaching staff other than the instructors) and two output variables (number of students who took 2013 KPSS educational sciences exam and the mean of educational sciences exam). The study results show that 6 counseling programs put forth the exact desired performance. These programs are the guidance and psychological counseling programs at Abant İzzet Baysal, Adıyaman, Atatürk, Erciyes, Pamukkale and Uludağ Universities. Even though their performances were at a level that could be improved, the other 28 programs did not display the exact desired performance. On the other hand, the lowest performance efficiency score was approximately 79%. It can be stated in consideration of these results that all programs have high efficiency performances. It is crucial for programs to increase KPSS educational science mean scores and student numbers at particular rates so that they have high input to show exact performance.

© 2015 IOJES. All rights reserved

Keywords:
guidance and psychological counseling, performance assessment, data envelopment, KPSS

Extended Abstract

Introduction

Guidance and psychological counseling services create new terms and methods in education that can be used for contributing to the personal development of students, improving the quality of the current applications at schools, and enriching the roles that teachers have at schools. Thus, by educational institutions aim to educate the new generation of students by the application of guidance and psychological counseling services as responsible and mature individuals who support life in a democratic society. Universities function as financial institutions and use social resources to serve society (Bakırcı and Babacan, 2010). It is important to provide high quality and efficient education in order to construct a strong society that includes qualified individuals (Kecek, 2010). Hence, it is important to examine and observe the performances of higher education institutions that train prospective counselors if a country aims to improve its human resources. Although research has been conducted on the performance of higher institutions and

[1]Corresponding author's address: Gaziantep University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Gaziantep, Turkey
Telephone: 0 342 3172759
Fax: 0 342 3607268
e-mail: metinozkan@gantep.edu.tr
DOI: http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2015.02.014

© 2015 International Online Journal of Educational Sciences (IOJES) is a publication of Educational Researches and Publications Association (ERPA)

different variables, this study aims to examine the performance of higher education institutions based on multiple output/input that can provide more explanatory findings. In this sense, the objective of this study is to measure and analyze the performances of guidance and psychological counseling service programs that train prospective counselors.

Method

Data Envelopment Analysis has been used which is a performance analysis method based on multiple input and output. The performance of 34 different counseling programs were examined using three input (2009 ÖSYM entrance basic score, number of instructors and number of teaching staff other than the instructors) and two output variables (number of students who took 2013 KPSS educational sciences exam and the mean of educational sciences exam).

Findings (Results)

The study results show that 6 counseling programs displayed the exact desired performance. These programs are the psychological counseling programs at Abant İzzet Baysal, Adıyaman, Atatürk, Erciyes, Pamukkale, and Uludağ universities. Even though their performances were at a level that could be improved, the other 28 programs did not display the exact desired performance. On the other hand, the lowest performance efficiency score was approximately 79%. In other words, if the lowest efficiency score is over 70%, that program can be considered as efficient.

Conclusion and Discussion

It can be stated in consideration of the study results that all programs have high efficiency performances. It is crucial for programs to increase KPSS educational science mean scores and student numbers at particular rates so that they have high input to show exact performance. When the programs of universities with the exact desired performances are examined, it can be seen that they have lower university entrance scores. On the other hand, the university program with the lowest relative performance was preferred by students with the highest ÖSYM university entrance basic scores.

The study results also show that programs with relatively lower performance have higher number of academic teaching staff. On the other hand, the programs with higher performance train students with better KPSS scores. These programs have less teaching staff compared to the programs with lower performance. In order for a counseling program with high input to display exact performance, it is important to create a high number of outputs or to reduce the number of input. Further research should be conducted on program performances by relating these performances to different variables and the results should be shared publicly so as to give students better ideas about the efficiency of the higher institution programs that they are planning to prefer after the university entrance exam.

Türkiye'deki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Lisans Programlarının Göreceli Performansların Ölçülmesi*

Metin Özkan[1]

[1]*Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Gaziantep/Türkiye.*

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihçesi:
Alındı 03.08.2014
Düzeltilmiş hali alındı 22.12.2014
Kabul edildi 15.01.2015
Çevrimiçi yayınlandı 31.03.2015

ÖZ

Rehberlik ve psikolojik danışma (RPD) hizmetlerinin yürütülmesini sağlayan okul rehber öğretmenleri, öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişimlerini ilerletmede okullarda mevcut olan uygulamaların geliştirilmesi ve diğer öğretmenlerin rolünün zenginleştirilmesi için yeni kavramları ve yöntemleri eğitime kazandırmaktadır. Bu doğrultuda RPD hizmetleri ile eğitim kurumlarının ortak amacının, gençleri demokratik bir toplumun olgun ve sorumluluk sahibi bir üyesi olarak kendi rollerine hazırlamak olduğu söylenebilir. Bu araştırmada, psikolojik danışmanların (okul rehber öğretmenleri) eğitimsel çıktıların geliştirilmesindeki kritik rolünün verdiği önemden hareketle, rehber öğretmen yetiştirme görevini üstlenen RPD yükseköğretim programlarının performanslarının ölçülerek analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu amacı yerine getirmek için performans analizi yöntemlerinden çoklu girdi ve çıktı temeline dayanan Veri Zarflama Analizi (VZA) kullanılmıştır. Araştırmada 34 ayrı RPD programının performansı üç adet girdi değişkeni (2009 ÖSYM giriş taban puanı, öğretim üyesi sayısı ve öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı sayısı) ve iki adet çıktı değişkeni (2013 KPSS eğitim bilimleri sınavına giren öğrenci sayısı ve KPSS Eğitim Bilimleri testinden alınan net ortalaması) aracılığıyla belirlenmiştir. Yapılan performans değerlendirmesi sonucunda altı RPD programının tam performans gösterdiği görülmüştür. Bu programlar Abant İzzet Baysal, Adıyaman, Atatürk, Erciyes, Pamukkale ve Uludağ üniversitelerindeki RPD programlarıdır. Diğer 28 programın tam etkinlik gösteremediği yani geliştirilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte en düşük performans gösteren RPD programının etkinlik puanının yaklaşık % 79 olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu sonucunda genel olarak tüm programların yüksek etkinlik puanına sahip olduğu söylenebilir. Araştırma sonuçlarına göre yüksek girdiye sahip RPD programlarının, tam performans göstermeleri için KPSS Eğitim Bilimleri testinden alınan net ortalamasını ya da öğrenci sayılarını belirli oranlarda arttırmaları gerekmektedir.

© 2015 IOJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:
Psikolojik danışma ve rehberlik programı, performans değerlendirme, veri zarflama, KPSS.

Giriş

Sosyo-kültürel, ekonomik ve teknolojik değişmeler, bilim alanındaki yeni gelişmeler ve buluşlar, özellikle demokratik düşüncenin ve insan hakları kavramının gelişmesi geleneksel eğitimin yapısını zorlayarak bireyin ihtiyaçlarına yönelik olarak değişmesini sağlamıştır (Yeşilyaprak, 2012). Bahsedilen değişkenler genel olarak çağdaş eğitim anlayışını gerekli kılmış, eğitimin amaçlarına ulaşması için öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarından yola çıkarak öğrenci kişilik hizmetlerinin eğitimin merkezinde yer almasını sağlamıştır. Örgün eğitimde bütün öğretim kademeleri için öğretim ve yönetim etkinliklerinin dışında kalan ve öğrencinin gelişmesine yardımcı olan hizmetlerin tamamı öğrenci kişilik hizmetleri olarak adlandırılmakta ve eğitim uygulamalarının bu kavramın gerektirdiği genişlikte programlanması çağdaş eğitim anlayışının bir gereği olarak görülmektedir (Kepçeoğlu, 1988: 26). Öğrenci kişilik hizmetleri içinde rehberlik ve psikolojik danışma (RPD) önemli bir boyutu oluşturmaktadır.

Eğitim programlarının bir parçası ve demokratik bir amaç olarak rehberlik, bireyin yetenek ve kapasitesini en iyi şekilde, sonuna kadar, geliştirebilmesi amacıyla sağlanan kişisel fırsatlar ve uzman personel desteği olarak tanımlanmaktadır (Mortensen ve Schmuller, 1966: 3). Diğer bir anlatımla rehberlik, temel görevi davranış bilimlerinin ürettiği yeni bilgi ve becerileri eğitim ortamlarına adapte etmek olan

*Bu çalışmanın bir bölümü 08-10 Mayıs 2014 tarihlerinde Siirt'te düzenlenen 9. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

[1]Sorumlu yazarın adresi: Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Gaziantep, Türkiye.
Telefon: 0 342 3172759
Faks: 0 342 3607268
e-posta:metinozkan@gantep.edu.tr

DOI: http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2015.02.014

© 2015 International Online Journal of Educational Sciences (IOJES) is a publication of Educational Researches and Publications Association (ERPA)

uzmanlar tarafından okullarda uygulanan bir program olarak tanımlanabilir (Shaw, 1973: 10). Psikolojik danışma ise genellikle bir problem ya da bir kaygı yaşayan biriyle, bu kişiyi dinlemeye istekli bir başka kişi arasında geçen, yardıma ihtiyacı olan bireye bir yardım şeklidir (Feltham, 1995). Ancak, sıradan bir arkadaşlık ilişkisinin aksine psikolojik danışma açık bir niyet ve önceden tanımlanmış kurallara göre işletilen amaçlı bir faaliyettir (Woolfe, 1997: 4). Sonuç olarak, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişimlerini ilerletmede okullarda mevcut olan uygulamaların geliştirilmesi ve öğretmenlerin rolünün zenginleştirilmesi için yeni kavramlar ve yöntemleri eğitime kazandırmaktadır (Hughes, 1997: 177). Bu doğrultuda RPD hizmetleri ile eğitim kurumlarının ortak amacının, gençleri demokratik toplumun olgun ve sorumluluk sahibi bir üyesi olarak kendi rollerine hazırlamak olduğu söylenebilir (Mortensen ve Schmuller, 1966: 20).

Hızlı toplumsal değişime bireylerin uyum çabaları RPD hizmetlerine duyulan gereksinimi her geçen gün biraz daha arttırmaktadır. RPD hizmetlerine olan ihtiyaç, bu alanda özel bir uzmanlık eğitimi almış personelin yetiştirilmesini gerekli kılmıştır. Türkiye'de göreceli olarak kısa bir gelişim dönemi boyunca, yaklaşık 50 yıl, bu alandaki ihtiyacı karşılamak amacıyla birçok üniversitede lisans düzeyinde eğitim veren RPD programları açılmıştır. Benzer şekilde okullar, RPD lisans programı mezunlarının öncelikli olarak çalışmak istedikleri kurumlar arasındadır (Yalçın, 2006). Okullardaki çeşitli komitelerde, kurullarda psikolojik danışmanların söz sahibi olmalarının, okulun atmosferini ve politikalarını olumlu etkilediği belirtilmektedir (Nazlı, 2007). Dolayısıyla, dünyada ve ülkemizde rehberliğin eğitsel alandaki önemi günümüz koşullarında giderek artan bir şekilde kabul edilir hale gelmiştir (Başak, Uysal ve Aşıcı, 2010). Gelecek yıllarda psikolojik danışmanlardan daha geniş kitlelere hizmet ulaştırması ve bireylerde yeni beceriler geliştirmesi, geçmişte uygulanan rehberlik programlarını ve hizmetlerini geleceğin ışığında yeniden değerlendirmesi gerekecektir (Schmidt, 2003: 307). Bu önemin bir yansıması olarak okul yöneticileri de, okulun misyonunu yerine getirmede psikolojik danışmanların kritik derecede önemli olduğunu düşünmektedirler (Owen ve Owen, 2008).

RPD öğrencilerinin, psikolojik danışman olarak eğitim kurumlarına yerleştirilmelerinde diğer branşlarda olduğu gibi merkezi sınav sonuçları kullanılmaktadır. KPSS sonuçları, her ne kadar bazı sınırlılıkları olsa da, her kademedeki eğitim kurumlarının çıktılarının değerlendirilmesinde temel bir ölçüt olma özelliği taşımaktadır (Bahar, 2011). Giriş sınavını kazanarak eğitim fakültesine yerleşen ve "öğretmen adayı" unvanını alan öğrencilerin öğretmen olabilmesi için verilen lisans eğitiminde gösterdiği başarı ile birlikte KPSS'de de başarı göstermesi gerekmekte hatta bu başarının MEB'in ilgili alanda belirlediği kontenjan içerisine girebilecek kadar yüksek olması gerekmektedir. Bu yönüyle eğitim fakülteleri öğrencilerini öğretmenlik mesleğinin gereklilikleri doğrultusunda eğitme görevi ile birlikte bu öğrencilerin KPSS'de başarı göstermelerini sağlama gerekliliği ile karşılaşmaktadırlar (Yeşil, Korkmaz ve Kaya, 2009). Dolayısıyla, öğretmen yetiştiren kurumların hesap verebilirliğinde önemli bir unsur da mezunlarının sınavlarda elde ettiği puanlar olduğu söylenebilir. Bu puanlar, sınavın geçerli, yani amaca uygun ölçüm yapması durumunda, aynı zamanda mezunlarının istenen yeterliklere sahip olduğunun, dolayısıyla kurumun kaliteli bir eğitim yaptığının göstergesi olarak kabul edilebilir (Yüksel, 2013).

Üniversiteler birer iktisadi kurum olarak çalışmakta ve toplumsal kaynakları yine toplumun amaçları doğrultusunda kullanmaktadırlar (Bakırcı ve Babacan, 2010). Eğitimde kalite ve etkinliğin sağlanarak sürekli geliştirilmesi, toplumun nitelikli insan gücü gereksinimlerinin sağlanarak daha iyiye gitmesi açısından çok önemli bir rol oynamaktadır (Kecek, 2010). Bu nedenle yükseköğretim programlarının performanslarının izlenmesi bir ülkenin en önemli kaynağı olan insan kaynaklarının geliştirilmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu önemle bağlantılı olarak alanyazında yükseköğretim programlarında öğrenci başarısı ile ilişkili değişkenleri belirlemeye dönük araştırmalar bulunmaktadır.

Öğrencilerin üniversiteye girişteki sınav başarısının yükseköğretimde gösterdiği akademik başarının ne derece yordayıcısı olduğunu belirlemeye yönelik çalışmalar (Aşkar, 1985; Büyüköztürk, 2004; Gülleroğlu, 2005; Karakaya ve Tavşancıl, 2008) olduğu gibi eğitim fakültesi özelinde giriş puanı ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi belirlemeye dönük çalışmalar (Açıl, 2010; Baştürk, 2008, Sayın, 2010) ile öğrencilerin fakültedeki eğitimleri boyunca gösterdiği akademik başarıyla KPSS'de gösterdiği başarı arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik çalışmalar (Açıl, 2010; Bahar, 2006; Baştürk, 2008; Doğan ve Şahin, 2009; Ercoşkun ve Nalçacı, 2009; Ergün, 2005; Kablan, 2010; Köstereliođlu, Köstereliođlu ve Kilmen, 2008; Özçınar, 2006; Önal, 2011; Özkan ve Pektaş, 2011; Şahin, 2007; Yeşil, Korkmaz ve Kaya, 2009; Yüksel, 2013) bulunmaktadır.

Bunların yanı sıra öğrenci bazında ÖSS giriş puanı ile KPSS puanı arasında ilişkiyi belirlemeye yönelik çalışmalar da mevcuttur (Atasoy, 2004; Bahar, 2011; Baştürk, 2008; Doğan ve Şahin, 2009). Bu çalışmalar iki sınavın bir yönüyle, yükseköğretim kurumlarının etkililiğinin belirlenmesinde kullanılabilecek bir ölçüt özelliği taşıdığını göstermektedir. Ayrıca bu yükseköğretim programlarının etkililiğin belirlenmesinde öğretim elemanı ve eğitim verilen öğrenci sayısı da önemli değişkenlerdir. Farklı yükseköğretim programları arasında eğitim verilen öğrenci sayısı karşılaştırılırken, bu hizmeti sağlayan öğretim elemanı sayısının dikkate alınması gerekmektedir. Alanyazında bir programla ilgili bilgi verilirken öğretim elemanı ve/ya öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayıları ifade edilmektedir. Yükseköğretim programları farklı öğretim elemanı sayısına sahipken farklı sayıda öğrenci kontenjanı belirleyebilmektedir. Diğer bir anlatımla yüksek sayıda öğretim elemanına sahip bir yükseköğretim programı en az sayıda öğrenciye eğitim verebilmektedir. Bu yönüyle, bir basit performans işlemi olan çıktı/girdi oranı bu programların düşük etkinlik gösterdiğini belirleyecektir. Fakat çoklu çıktı/girdi esas alınarak yapılacak performans değerlendirmelerde daha açıklayıcı ve birlikte değişimi veren bulgulara erişmemizi sağlayabilecektir.

İlk olarak 1978 yılında kar amacı gütmeyen kuruluşların etkinliğini ölçmek amacıyla geliştirilen Veri Zarflama Analizi (VZA), klasik regresyon analizinin doğrudan doğruya uygulanamadığı çok girdili ve çıktılı ilişkilerin belirlenmesi durumlarında performans karşılaştırması yapmayı sağlamaktadır. Performans analizi, sistemlerin, kaynaklarını amaçları doğrultusunda ne kadar etkin ve verimli kullandığını belirleyen bir kavram olarak ifade edilmektedir (Özden, 2008). Diğer bir anlatımla performans, bir işi yapan bireyin veya grubun o işle amaçlanan hedefe yönelik olarak, nereye varabildiği, neyi sağlayabildiğidir (Kutlar ve Kartal, 2004). VZA, birden çok ve farklı ölçeklerle ölçülmüş ya da farklı ölçü birimlerine sahip girdi ve çıktılarla karşılaştırma yapmanın zorlaştırdığı durumlarda, karar birimlerinin göreli performansını ölçmeyi amaçlayan bir tekniktir (Diamond ve Medewitz, 1990). Performansın göreli olarak ifade edilmesinin ana nedeni somutlaştırılabilir kısmi değişkenlere dayanıyor olmasıdır. Ölçülen performans belirlenen değişkenler açısından olduğu için ve gerçek anlamda tüm örgütsel girdi ve çıktıları belirlemenin imkânı olmadığından performansın göreli olduğu vurgulanmaktadır. Diğer bir anlatımla görelilik, inceleme yapılan değişkenlere göre anlamını taşımaktadır. Gerçeğe yakın performans değerlendirme bu nedenlerle, VZA gibi çoklu girdi ve çoklu çıktıyı temel alan teknikler aracılığıyla yapılabilmektedir. Bu özelliği nedeniyle ilk uygulandığı tarihten itibaren birçok farklı alanda performans karşılaştırması yöntemi olarak VZA kullanılmaktadır. Banka, hastane, havaalanı, taşımacılık, eczacılık, madencilik gibi çok farklı alanlarda kullanılan bu yöntem ayrıca eğitim hizmeti veren üniversitelerin ve okulların da etkinliklerini performans karşılaştırması yaparak belirlemeyi sağlamaktadır.

Türkiye'de VZA kullanılarak eğitim alanında yapılan çalışmalarda girdi değişkeni olarak öğretmen sayısı, personel giderleri, minimum giriş puanı, öğretim üyesi sayısı, öğretim üyesi dışındaki akademik personel sayısı, eğitim süresi gibi değişkenler alınmıştır. Çıktı değişkeni olarak ise ÖSS giriş puanı, lisans ve lisansüstü öğrenci sayıları, öğrenci harçları, üretilen projeler, yayın sayısı, KPSS sınavında elde edilen ham puanlar gibi değişkenler kullanılmıştır (Babacan vd., 2007; Baysal ve Toklu, 2001; Kutlar ve Kartal, 2004; Özden, 2008; Yeşilyurt, 2009; Yeşilyurt ve Alan, 2003). İfade edilen girdi ve çıktı değişkenleri incelendiğinde eğitimde performans değerlendirme çalışmalarının daha çok yükseköğretim programları için yapıldığı anlaşılmaktadır. Özcan ve Anıl (2007), Manisa'daki meslek yüksekokullarının verimlilik analizini; Kutlar ve Babacan (2008), kamu üniversitelerinin etkinliğini; Kutlar ve Kartal (2004), fakülte düzeyinde Cumhuriyet Üniversitesi'nin etkinliğini; Gündüz, Ceyhan ve Esengün (2013) farklı üniversitelerin meslek yüksekokullarının etkinliğini VZA yöntemiyle belirlemeye çalışmışlardır.

Eğitim çıktılarının gelişiminde kritik bir role sahip olan psikolojik danışman adaylarını yetiştiren RPD programlarının performanslarının farklı girdi (2009 ÖSYM giriş taban puanı, öğretim üyesi sayısı ve öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı sayısı) ve farklı çıktı (2013 KPSS eğitim bilimleri sınavına giren öğrenci sayısı ve KPSS eğitim bilimleri net ortalaması) değişkenleri aracılığıyla değerlendirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle, araştırmada RPD programlarının belirlenen girdi ve çıktı değişkenlerine göre performanslarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, "Türkiye'deki RPD programlarının belirlenen girdi ve çıktı değişkenlerine göre performansları nasıldır?" problem cümlesine cevap aranmıştır.

Yöntem

Araştırmada 2013 yılında mezun veren RPD programlarının performanslarının değerlendirilmesi amaçlandığından, performans analizi yöntemlerinden çoklu girdi ve çıktı temeline dayanan Veri Zarflama Analizi (VZA) kullanılmıştır. VZA, birden çok ölçekle ölçülmüş ya da farklı ölçü birimlerine sahip çok sayıda girdi ve çıktının ağırlıklı bir girdi veya çıktı setine dönüştürülmesinin güç olduğu durumlarda karar birimlerinin göreceli performanslarını ölçmeyi amaçlayan oldukça geçerli ve anlamlı sonuçlar üreten matematiksel programlamaya dayalı bir tekniktir (Cooper, Seiford ve Tone, 2007; Karacaer, 1998; Keçek, 2010).

Karar Verme Birimlerinin Seçilmesi

Karar verme birimlerinin homojen olması, aynı tür girdileri kullanmaları ve aynı tür çıktıları üretmeleri gerekmektedir (Kecek, 2010). Dolayısıyla, performans değerlendirme çalışmalarında öncelikle uygun karar birimlerinin seçilmesi gerekmektedir. Araştırmada karar verme birimi olarak belirlenen yükseköğretim programlarının bulunduğu üniversiteler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Karar verme birimleri (KVB)

Abant İzzet Baysal Üniversitesi (331,37; 3; 1; 41; 56,7)*	Gaziantep Üniversitesi (334,33; 5; 3; 32; 47,82)
Adıyaman Üniversitesi (335,16; 4; 1; 103; 48,71)	Gaziosmanpaşa Üniversitesi (329,58; 4; 6; 106; 51,37)
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi (324, 54; 3; 3; 50; 49,62)	Giresun Üniversitesi (327,31; 6; 3; 115; 51,8)
Ahi Evran Üniversitesi (337,52; 3; 3; 48; 53,39)	Hacettepe Üniversitesi (355, 57; 8; 9; 68; 50,57)
Aksaray Üniversitesi (328,75; 3; 1; 37; 47,33)	İnönü Üniversitesi (350,31; 6; 5; 141; 52,43)
Amasya Üniversitesi (330,12; 7; 7; 42; 56,05)	İstanbul Üniversitesi (341,11; 11; 5; 90; 48,04)
Anadolu Üniversitesi (334,49; 5; 5; 40; 54,09)	Kafkas Üniversitesi (326,82; 3; 6; 28; 49,95)
Ankara Üniversitesi (347,76; 9; 16; 94; 52,84)	Karadeniz Teknik Üniversitesi (338,27; 7; 12; 105; 49, 76)
Atatürk Üniversitesi (334,04; 3; 4; 131; 50,95)	Kocaeli Üniversitesi (334,02; 4; 0; 46; 54,72)
Boğaziçi Üniversitesi (360,89; 4; 3; 51; 47,93)	Marmara Üniversitesi (341,55; 11; 13; 113; 51,25)
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi (328,85; 3; 4; 36; 52,92)	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (332,31; 4; 2; 37; 55,12)
Çukurova Üniversitesi (347,89; 8; 6; 152; 49,87)	Mersin Üniversitesi (343,30; 3; 2; 47; 56,09)
Dokuz Eylül Üniversitesi (354,98; 7; 3; 91; 51,95)	Ondokuz Mayıs Üniversitesi (334,09; 10; 3; 134; 51,16)
Ege Üniversitesi (343,12; 8; 6; 93; 54)	Pamukkale Üniversitesi (348,68; 9; 2; 182; 55,03)
Erciyes Üniversitesi (338,07; 4; 0; 56; 55,81)	Sakarya Üniversitesi (329,07; 7; 7; 123; 49,96)
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (332,51; 4; 2; 52; 53,7)	Selçuk Üniversitesi (353,54; 9; 4; 150; 54,34)
Gazi Üniversitesi (343,85; 12; 11; 81; 52,94)	Uludağ Üniversitesi (340,50; 5; 0; 65; 52,01)

Üniversitelerin yanında verilen sayısal değerler, o üniversitenin rehberlik ve psikolojik danışmanlık programının sırasıyla; 2009 yılı ÖSS giriş taban puanı, öğretim üyesi sayısı, öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı sayısı, 2013 KPSS eğitim bilimleri sınavına giren öğrenci sayısı ve KPSS eğitim bilimleri net ortalamasıdır.

Tablo 1 incelendiğinde Türkiye'de 2009-2010 eğitim-öğretim yılı itibarıyla RPD programı bulunan devlet üniversitesi sayısının 34 olduğu görülmektedir. Belirtilen öğretim yılında toplam 42 üniversitede RPD programı olmasıyla birlikte, sekiz vakıf üniversitesi karar verme birimlerine dâhil edilmemiştir. Bunun nedeni karar verme birimlerinin aynı tür girdileri kullanmaları gerektiğidir. Vakıf üniversiteleri tam burslu, %50 burslu, %25 burslu olma gibi farklı puan aralıklarında öğrenci kabulü gerçekleştirebilmekte ve öğretim üyelerinin bir kısmını yarı zamanlı olarak istihdam edebilmektedir. Bu durum araştırma kapsamında belirlenen girdi değişkenleri olan taban giriş puanı ve öğretim üyesi sayısı değişkenlerini etkileyebilecektir.

Bir araştırmaya dâhil edilecek karar verme birimlerinin sayısı, araştırmanın amacına uygun olan karşılaştırılabilir homojen birimlerin sayısına bağlıdır. Bununla birlikte karar verme birimlerinin sayısına ilişkin farklı görüşler bulunmaktadır. Vassiloğlu ve Giokas (1990), VZA ile etkinliğin doğru biçimde ölçülebilmesi için gerekli karar verme birimi sayısının girdi ve çıktı değişkenleri toplamının en az üç katı; Bowlin (1987) ise en az iki katı olması gerektiğini savunmuşlardır. Boussofiane, Dyson ve Rhodes (1991), güvenirlik açısından girdi ve çıktı değişkenlerinin toplamından en az bir fazla karar verme biriminin araştırmaya dâhil edilmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Norman ve Stoker (1991) ise karar verme birimi sayısının en az 20 olması gerektiğini iddia etmektedir. Dolayısıyla, araştırmada belirlenen 34 karar verme biriminin performans değerlendirme bakımında yeterli olduğu söylenebilir.

Girdi ve Çıktı Değişkenlerinin Belirlenmesi

Araştırmada 34 ayrı RPD programının performansı üç adet girdi değişkeni (2009 ÖSYM giriş taban puanı, öğretim üyesi sayısı ve öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı sayısı) ve iki adet çıktı değişkeni (2013 KPSS eğitim bilimleri sınavına giren öğrenci sayısı ve KPSS eğitim bilimleri net ortalaması) aracılığıyla belirlenmiştir. Girdi ve çıktı değişkenlerinin seçimi için alan yazın taraması yapılmıştır. Yükseköğretim kurumlarının performansını değerlendirme amacıyla yapılan ulusal (Bal, 2013; Babacan, Kartal ve Bircan, 2007; Kutlar ve Babacan, 2008; Kutlar ve Kartal, 2004) ve uluslararası (Abbott ve Doucouliagos, 2003; Avkiran, 2001; Flegg, Allen, Field ve Thurlow, 2004; Kuah ve Wong, 2011) çalışmalarda birçok farklı girdi ve çıktı değişkeni kullanılmakla birlikte bu çalışmaların ortak girdi değişkenleri arasında öğretim üyesi sayısı, öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı sayısı olduğu, ortak çıktı değişkenleri arasında da mezun öğrenci sayısı, yayın sayısı gibi değişkenlerin olduğu görülmektedir. Alan yazın taraması ve araştırma amacı doğrultusunda belirlenen girdi ve çıktı değişkenleri ise Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Analizlerde kullanılan girdi ve çıktılar

Kullanılan Veriler	Girdiler (I)	Çıktılar (O)
ÖSYM Giriş Puanı Taban Puanı	giris (I)	
Öğretim Üyesi Sayısı	ogr_uyesi (I)	
Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı	ogr_eleman	
KPSS Eğitim Bilimleri Sınavına Giren Öğrenci Sayısı		cikan (O)
KPSS Eğitim Bilimleri Net Ortalaması		ebil (O)

Çalışmada belirlenecek olan performans düzeyi yükseköğretim kurumlarının RPD programlarıdır. Tek tek bu programdan mezun olanların karşılaştırılması yapılmamaktadır. Genel olarak RPD programlarının etkinlikleri belirlenen girdi ve çıktı değişkenlerine göre birbiri ile karşılaştırılarak belirlenmektedir. Bu nedenle analize dahil edilen sınav puanlarına ilişkin değerler o programa özgü genel ortalamaları (ÖSS giriş taban puanı ve KPSS eğitim bilimleri net ortalaması) yansıtmaktadır.

VZA Modelleri yönelime göre; girdi yönelimli, çıktı yönelimli ve yönelimsiz olmak üzere üç farklı şekilde oluşturulabilmektedir (Uzgören ve Şahin, 2013). Girdiler üzerindeki kontrolün az olduğu (ya da olmadığı) durumlarda, mevcut girdi ile en fazla çıktının üretilmesini amaçlayan çıktı yönelimli model; çıktılar üzerindeki kontrolün az olduğu (ya da olmadığı) durumlarda ise mevcut çıktının üretilmesi için en az girdinin kullanılmasını amaçlayan girdi yönelimli bir model kurulmalıdır (Özden, 2008). Eğer en fazla çıktı en az girdi ile üretilmek isteniyorsa, o zaman toplumsal veya yönelimsiz modeller kullanılmaktadır. Bu araştırmada teorik olarak girdi ve çıktı değişkenlerinin üzerinde bir değişiklik yapılamayacağı, ayrıca RPD programlarının performanslarının yorumlanmasında girdi ve çıktı değişkenlerinin her ikisi üzerinde fikir yürütme imkânı sağladığından dolayı (Dikmen, 2007; Karasoy, 2000; Norman ve Stoker, 1991; Ulutaş, 2006) ölçeğe göre sabit getiri varsayımı altında yönelimsiz model tercih edilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde öncelikle RPD programlarının performans düzeyleri Tablo 3'te sunulmuş, ardından programlar için sunulan iyileştirme önerileri Tablo 4'te girdi ve çıktı değerleri üzerinden açıklanmıştır.

Tablo 3. RPD programlarının performans düzeyleri

S.N.	Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları Karşılaştırılan Üniversiteler	Performans Değeri
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1
2	Adıyaman Üniversitesi	1
3	Atatürk Üniversitesi	1
4	Erciyes Üniversitesi	1
5	Pamukkale Üniversitesi	1
6	Uludağ Üniversitesi	1
7	Mersin Üniversitesi	0,996179
8	Amasya Üniversitesi	0,993127
9	Kocaeli Üniversitesi	0,992352
10	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	0,976936
11	Giresun Üniversitesi	0,973336
12	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	0,969367
13	Selçuk Üniversitesi	0,957873
14	Ahi Evran Üniversitesi	0,95174
15	İnönü Üniversitesi	0,951487
16	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	0,951387
17	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	0,950208
18	Ege Üniversitesi	0,949689
19	Anadolu Üniversitesi	0,945569
20	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	0,940471
21	Sakarya Üniversitesi	0,937548
22	Gazi Üniversitesi	0,923452
23	Marmara Üniversitesi	0,919246
24	Ankara Üniversitesi	0,918546
25	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	0,909439
26	Çukurova Üniversitesi	0,906192
27	Karadeniz Teknik Üniversitesi	0,898524
28	Kafkas Üniversitesi	0,893209
29	Dokuz Eylül Üniversitesi	0,883925
30	İstanbul Üniversitesi	0,853916
31	Aksaray Üniversitesi	0,851968
32	Hacettepe Üniversitesi (Ankara)	0,848015
33	Gaziantep Üniversitesi	0,835912
34	Boğaziçi Üniversitesi (İstanbul)	0,786047

Tablo 3 incelendiğinde belirlenen girdi ve çıktı değişkenlerine göre yapılan performans değerlendirmesinde 34 program içerisinden altı RPD programının tam performans gösterdiği görülmektedir. VZA aracılığıyla hesaplanan performansın "1,00 (%100)" olması gözlemlenen ile potansiyel performansın çakıştığı anlamına gelmektedir ve bu durumdaki bir karar verme biriminin en iyi durumu meydana getirdiği veya en iyi durumda olduğu anlaşılır (Kutlar ve Kartal, 2004). Tam performans gösteren programlar Abant İzzet Baysal, Adıyaman, Atatürk, Erciyes, Pamukkale ve Uludağ üniversitelerindeki RPD programlarıdır. "1" in altında performans değerine sahip olan RPD programlarının ise potansiyel performans değerinin altında bir etkinlik gösterdiği söylenebilir. Bununla birlikte değerlendirme yapılan programların ölçek etkinlik puanları incelendiğinde genel olarak tüm programların yüksek performansa sahip olduğu bulgusu elde edilmiştir. Bu doğrultuda en düşük performans gösteren RPD programının etkinlik puanı yaklaşık % 79'dur. Diğer bir ifadeyle, tam performans gösteren RPD programlarının dışındakilerin tamamının performanslarının geliştirilebilir düzeyde olduğu görülmektedir. VZA, karar verme birimlerinden etkin olanla olmayanları belirlemekle kalmaz aynı zamanda etkin olmayan birimler için

iyileştirme önerileri sağlar. Geliştirilebilir nitelikte olan programlara yönelik iyileştirme önerileri aşağıda birkaç üniversitedeki program düzeyinde örneklendirilmiştir. Performans düzeyi açısından son sıralarda yer alan programlardan seçilen örnekler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Örnek iyileştirme önerileri

		Girdiler			Çıktılar	
		ÖSYM Giriş Taban Puanı	Öğretim Üyesi Sayısı	Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Sayısı	KPSS Eğitim Bilimleri Sınavına Giren Öğrenci Sayısı	KPSS Eğitim Bilimleri Net Ortalaması
Dokuz Eylül Üniversitesi	Aktüel	354,984	7	3	91	51,95
	Hedef	333,112	5	1	97	55,15
	İyileştirme	-21,872	-2	-2	6	3,20
İstanbul Üniversitesi	Aktüel	341,106	11	5	90	48,04
	Hedef	314,228	5	1	97	51,83
	İyileştirme	-26,878	-6	-4	7	3,79
Aksaray Üniversitesi	Aktüel	328,753	3	1	37	47,33
	Hedef	300,806	3	1	40	51,11
	İyileştirme	-26,278	-	-	3	3,78
Hacettepe Üniversitesi	Aktüel	355,567	8	9	68	50,57
	Hedef	326,324	4	1	74	54,73
	İyileştirme	-29,243	-4	-8	6	4,16
Gaziantep Üniversitesi	Aktüel	334,331	5	3	32	47,82
	Hedef	304,450	3	1	38	52,09
	İyileştirme	-29,881	-2	-2	6	4,27
Boğaziçi Üniversitesi	Aktüel	360,888	4	3	51	47,93
	Hedef	317,657	4	1	57	53,67
	İyileştirme	-43,231	-	-2	6	5,74

Tablo 4'te her üniversite için aktüel, hedef ve iyileştirme değerleri yer almakta ve bu değerler tüm girdi ve çıktı değişkenlerini için ayrı ayrı gösterilmektedir. Tablo 4 incelendiğinde Dokuz Eylül Üniversitesi RPD programının; 354, 984 taban puanı ile öğrenci alan, yedi öğretim üyesi ve üç öğretim elemanı ile eğitim hizmetlerini yürüten ve sonuçta 91 öğrencinin KPSS eğitim bilimleri sınavına girdiği ve bu öğrencilerin sınav performansının 51,95 net olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan analiz sonucunda %88'lik performans gösteren Dokuz Eylül Üniversitesi RPD programının tam etkinlik göstermesi için girdi ve çıktı düzeyinde yapması gereken değişiklikler ortaya konulmuştur. Buna göre girdi değişkenleri üzerinden değerlendirildiğinde mevcut taban puanın 21,872 puan, öğretim üyesi sayısının iki ve diğer öğretim elemanı sayısının bir düşürülmesi ile tam etkinlik skoruna ulaşabileceği gösterilmektedir. Ancak bir yükseköğretim programının giriş puanının ve öğretim elemanı sayısının farklı birçok değişkenden etkilenebileceği düşünüldüğünde çıktı değişkenleri üzerinden iyileştirme önerilerinde bulunmak daha anlamlı olabilecektir. Bu doğrultuda mevcut girdi değerlerine sahip Dokuz Eylül Üniversitesi RPD programının tam performans göstermesi için KPSS eğitim bilimlerine giren öğrenci sayısını 91'den 97'ye çıkarması ve mevcut 51,95 net ortalamasını 55,15'e yükseltmesi gerekmektedir. Tabloda örneklendirilen programlardan bir diğeri olan Aksaray Üniversitesi RPD programının tam performans göstermesi için girdi değişkenleri arasından sadece giriş taban puanı ile ilgili iyileştirme önerisi tespit edilmiştir. VZA ile en az girdi ile en çok çıktının elde edilmek istenmesine rağmen analiz mevcut durumda oldukça kısıtlı bir değere sahip öğretim elemanı sayısı ile ilgili azaltma önerisinde bulunmamıştır. Bununla birlikte mevcut 328,753 giriş taban puanı ile öğrenci alan programın, 300,806 taban puan ile öğrenci almış ve mevcut çıktı değerlerine sahip olsaydı tam performans değerine sahip olacağını göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Performans değerlendirilmesi yöntemlerinden biri olan VZA, benzer yapıdaki kurumların etkin olup olmadığı noktasında bilgi vermenin yanı sıra etkin olmayan kurumların etkin olabilmek için başarılı olan kurumlar örnek alınarak girdi ve çıktılarında nasıl değişiklik yapmaları gerektiğini belirlemeye yardımcı olmaktadır. Ancak, elde edilen tüm sonuçlar seçilen girdi ve çıktılara göre üretilmektedir. Dolayısıyla

göreceli bir sonuç vermektedir. Bu göreceLilik belirlenen girdi ve çıktıların gerçek performansı belirleyebilme gücü kadar olup genellenebilir sonuçlar üretmediği için yorumlamalarda temkinli olunmalıdır. Araştırma kapsamında belirlenen üç girdi ve iki çıktı değişkenine göre altı program tam performans göstermekte buna karşılık 28 program tam performans gösterememektedir. Özellikle yüksek girdiye (ÖSYM giriş taban puanı, öğretim üyesi sayısı ve öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı sayısı) sahip RPD programlarının, tam performans göstermeleri için KPSS eğitim bilimleri net ortalamasını ya da öğrenci sayılarını belirli oranlarda arttırmaları gerekmektedir.

Tam performans gösteren altı üniversitenin RPD programları incelendiğinde bu programların genel olarak karar verme birimleri içerisinde daha düşük ÖSYM giriş taban puanına sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte göreceli olarak en düşük performansa sahip üniversitenin ise Türkiye'de en yüksek ÖSYM giriş taban puanına sahip öğrencilerin tercih ettiği bir program olduğu anlaşılmaktadır. Bir diğer girdi değişkenleri olan öğretim üyesi ve öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı sayıları incelendiğinde, göreceli olarak düşük performans gösteren RPD programlarının genellikle daha fazla akademik personele sahip olduğu söylenebilir. Yüksek performans gösteren RPD programları ise daha az akademik personel ve giriş taban puanına sahip öğrencilerle, daha fazla sayıda öğrencinin daha yüksek net ortalamasına sahip olduğu programlardır. Bir performans değerlendirmede ya mevcut girdi ile en fazla çıktıyı üretme ya da mevcut çıktıyı en az girdi ile üretebilmek amaçlanmaktadır. Dolayısıyla yüksek girdiye sahip bir RPD programının tam performans gösterebilmesi için, yüksek çıktı üretmesi ya da girdilerini azaltması gerektiği söylenebilir.

Yapılan her iki sınavın (ÖSS ve KPSS) yordama geçerliliğinin olduğuna güvenildiğinde elde edilen bu performans değerlerinin çok önemli bir hesap verebilirlik ölçütü olduğu söylenebilir. Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) bu performansları sürekli olarak takip etmesi ve gerek görülen programlara uyarı yapması performansın artmasını sağlayabilir. Yüksel (2013) KPSS sonuçlarının YÖK tarafından da yakından incelenmesi, başarısızlığın sürekli olduğu kurumlarda gerekli önlemlerin alınması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca yükseköğretim programlarının performans değerlerinin, bu araştırmada kapsamında belirlenenlere ek olarak eklenebilecek değişkenleri de analize katarak, sürekli takip edilmesi ve kamuoyu ile paylaşılması öğrenci tercihlerini de etkileyebilecektir. Böyle bir durumda aday öğrenci, bir programı tercih ederken sadece giriş taban puanının yüksekliğine göre değil, o programın çıktılarını da dikkate alarak tercihte bulunabilecektir.

Yükseköğretim programlarının MEB'in öğretmen ihtiyacının çok üzerinde mezun vermesi, mezun öğretmen adayları arasında en nitelikli olanları seçmeye yönelik merkezi bir sınav uygulamasını zorunlu kılmış (Karataş ve Güleş, 2013) bu durum eğitim fakültelerinde okuyan öğretmen adaylarının sınav odaklı çalışmalarına yol açmıştır (Erdem ve Soylu, 2013). Dolayısıyla çıktı değişkeni olarak belirlenen KPSS eğitim bilimleri sınavına giren öğrenci sayısı ve net ortalaması yapılan performans değerlendirmelerinde eksik ve/ya yanlış değerler üretilmesine neden olabilir. Yeni değişken eklemek hem performans değerlendirme analizinin gücünü arttırabilecek, hem de analize dâhil edilen programların farklı boyutları ile değerlendirilmesini sağlayabilecektir. Bu doğrultuda performans değerlendirmesi yapılacak yükseköğretim programlarından öğrencilerinin memnuniyet düzeyleri süreç, bağlam, ölçme ve değerlendirme gibi alt değişkenlerle birlikte belirlenerek analizlere dahil edilebilir. Bununla birlikte KPSS'nin sadece bilişsel yeterliliklere odaklı yapısından hareketle performans değerlendirmelerine öğrencilerin duyuşsal ve devinimsel yeterliliklerinin belirlenerek eklenmesi gerektiği söylenebilir.

Kaynakça

Abbott, M. and Doucouliagos, C. (2003). The efficiency of Australian universities: A data envelopment analysis. *Economics of Education Review*, 22 (1), 89-97. doi:10.1016/S0272-7757(01)00068-1

Açıl, Ü. (2010). *Öğretmen adaylarının akademik başarıları ile KPSS puanları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Aşkar, P. (1985). *Yükseköğretime öğrenci seçme ve yerleştirme sisteminin geçerliği*, Yayınlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Akboy, R. ve İkiz, E. (2007). *Psikolojik danışma ve rehberlikte çağdaş bir anlayış*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Atasoy, B. (2004). *Eğitim fakültelerinin ÖSS ve KPSS puanları yönünden karşılaştırılması.* Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Ankara, 83-112.

Avkiran, N. K. (2001). Investigating technical and scale e ciencies of Australian universities through data envelopment analysis. *Socio-Economic Planning Sciences*, 35, 57-80. doi:10.1016/s0038-0121(00)00010-0

Babacan, A., Kartal, M. ve Bircan, H. (2007) Cumhuriyet Üniversitesi'nin etkinliğinin kamu üniversiteleri ile karşılaştırılması: Bir VZA tekniği uygulaması. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2), 97-114.

Bahar, H. H. (2006). KPSS puanlarının akademik başarı ve cinsiyet açısından değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 31 (140), 68-74.

Bahar, H. H. (2011). ÖSS puanı ve lisans mezuniyet notunun KPSS 10 puanını yordama gücü. *Eğitim ve Bilim*, 36 (162), 168-181.

Bakırcı, F. ve Babacan, A. (2010). İktisadi ve idari bilimler fakültelerinde ekonomik etkinlik. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 24 (2), 215-234.

Bal, V. (2013). Vakıf üniversitelerinde veri zarflama analizi ile etkinlik belirlenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(5), 1-20.

Başak, B. E., Uysal, Ö. ve Aşıcı, N. (2010). Rehber öğretmenlerin (okul psikolojik danışmanlarının) rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde bilgisayar ve interneti kullanma durumları. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(1), 148-163.

Baştürk, R. (2008). Fen ve teknoloji alanı öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavı başarılarının yordanması. *İlköğretim Online*, 7 (2), 323-332.

Blocker, D. H. (2000). *The evaluation of counseling psychology*. New York: Springer Publishing Company Inc.

Boussofiane, A., Dyson, R. and Rhodes, E. (1991). Applied data envolopment analysis. *European Journal of Operational Research*, 2 (6), 1-15. doi:10.1016/0377-2217(91)90331-o

Bowlin, W. F. (1998). Measuring performance: an introduction to data envelopment anaysis (DEA). *Journal of Cost Analysis*, 7, 3-27 doi:10.1080/08823871.1998

Büyüköztürk, Ş. (2004). Predictors of academic achievement for elementary teacher education students in Turkey. *International Journal of Educational Reform*, 13 (4), 388-402.

Cooper, W. W., Seiford, L. M. and Tone, K. (2007). *Data envelopment analysis* (2nd ed.) Springer Science Business Media, LLC.

Diamond, J. & Medewitz, J. N. (1990). Use of data envelopment analysis in an evaluation of the efficiency of the deep program for economic education. *Journal of Economic Education,* 21(3), 337-354. doi:10.2307/1182252

Doğan, N. ve Şahin A. E. (2009). Öğretmen adaylarının ilköğretim okullarına atanma durumunu yordayan değişkenler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 183-199.

Flegg, T., Allen, D. O., Field, K. & Thurlow, T. W. (2004). Measuring the efficiency of British universities: A multi-period data envelopment analysis. *Education Economics*, 12 (3), 231-249. doi: 10.1080/0904529042000258590.

Ercoşkun, M. H. ve Nalçacı, A. (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının ÖSS, akademik ve KPSS başarılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (2), 479-486.

Erdem, E. ve Soylu, Y. (2013). Öğretmen adaylarının KPSS ve alan sınavına ilişkin görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 223-236.

Ergün, M. (2005). İlköğretim okulları öğretmen adaylarının KPSS'deki başarı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi (Kastamonu İli örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13 (2), 311-326.

Feltham, C. (1995). *What is counselling?* London: SAGE Publications Ltd.

Gülleroğlu, H. (2005). *Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarının yordanmasına ilişkin karşılaştırmalı bir araştırma*, Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gündüz, O., Ceyhan, V. ve Esengün, K. (2013). Farklı üniversitelerin meslek yüksekokullarının etkinlik düzeylerinin karşılaştırılması üzerine bir araştırma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 15 (25), 67-77.

Hughes, P. (1997). Counselling in education – Primary and secondary. In S. Palmer, and G. McMahon (Ed.). *Handbook of counselling* (pp. 176-193). London: British Association for Counselling.

Kablan, Z. (2010). Akademik mezuniyet ortalama puanı ile KPSS başarı puanı arasındaki ilişki. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 451-470.

Karacaer, Ş. (1998). *Antalya yöresindeki 4 ve 5 yıldızlı otellerde toplam etkinlik ölçümü: bir veri zarflama analizi uygulaması,* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Karakaya, İ., ve Tavşancıl, E. (2008). Yükseköğretime öğrenci seçme sınavı (ÖSS)'nın yordama geçerliği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8 (3), 987-1019.

Karataş, S. ve Güleş, H. (2013). Öğretmen atamalarında esas alınan merkezi sınavın (KPSS) öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 6 (1), 102-119.

Kecek, G. (2010). *Veri zarflama analizi teori ve uygulama örneği.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Kepçeoğlu, M. (1988). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Köstereliođlu, İ., Köstereliođlu, M. ve Kilmen, S. (2008). Kamu personeli seçme sınavı puanları ile lisans diploma notu arasındaki ilişkilerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 151-160.

Kuah, C. T. & Wong, K. Y. (2011). Efficiency assessment of universities through data envelopment analysis. *Procedia Computer Science*, 3, 499-506. doi:10.1016/j.procs.2010.12.084

Kutlar, A. ve Babacan, A. (2008). Türkiye'deki kamu üniversitelerinde CCR etkinliği-ölçek etkinliği analizi: DEA tekniği uygulaması. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 148-172.

Kutlar, A. ve Kartal, M. (2004). Cumhuriyet Üniversitesinin verimlilik analizi: Fakülteler düzeyinde veri zarflama yöntemiyle bir uygulama. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi***,** 8(2), 49-79.

Mortensen, D. G. & Schmuller, A. M. (1966). *Guidance in today's schools (Second Edition)*. New York: John Wiley & Sons, Inc.

Nazlı, S. (2007). Psikolojik danışmanların değişen rollerini algılayışları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(18), 1-17.

Norman, M. & Stoker, B. (1991). *Data envelopment analysis, the assessment of performance.* Chichester: Wiley.

Owen, F. K. ve Owen, D. W. (2008). Okul psikolojik danışmanlarının rol ve işlevleri: yöneticiler ve psikolojik danışmanların görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 41(1), 207-221.

Önal, B. (2011). *Sınıf öğretmeni adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavındaki (KPSS) başarı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi,* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Özçınar, H. (2006). *KPSS sonuçlarının veri madenciliği yöntemleriyle tahmin edilmesi,* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Özden, H. Ü. (2008). Veri zarflama analizi ile Türkiye'deki vakıf üniversitelerinin etkinliğinin ölçülmesi. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi,* 37(2), 167-185.

Özkan, R., ve Pektaş, S. (2011). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin mezuniyet başarı notları ile KPSS puanları arasındaki ilişki üzerine bir araştırma (Eğitim Fakültesi örneği). *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 30, 269-281.

Sayın, A. (2010). *Öğrenci seçme ve yerleştirme sınavının üniversite başarı not ortalaması ve ortaöğretim başarı puanı ile ilişkisi,* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Schmidt, J. J. (2003). *Counseling in schools – essential services and comprehensive programs* (Fourth Edition). Boston: Pearson Education, Inc.

Shaw, M. C. (1973). *School guidance systems – objectives, functions, evaluation, and change.* Boston: Houghton Mifflin Company.

Şahin, Ç. (2007). *Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ile Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) eğitim bilimleri testlerindeki başarılar arasındaki ilişkiler,* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Uzgören, E. ve Şahin, G. (2013). Dumlupınar Üniversitesi meslek yüksekokullarının performanslarının veri zarflama analizi yöntemiyle ölçümü. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 9 (18), 91-110. doi:10.11122/ijmeb.2013.9.18.148.

Vassiloglou, M., & D. Giokas. (1990). A study of the relative efficiency of bank branches: an application of data envelopment analysis. *Journal of Operational Research Society*, 41 (7), 591-597. doi:10.1057/jors.1990.83

Woolfe, R. (1997). Counselling in Britain: Present position and future prospects. S. Palmer ve G. McMahon (Ed.). *Handbook of counselling* (pp. 1-23). London: British Association for Counselling.

Yalçın, İ. (2006). 21. yüzyılda psikolojik danışman. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 39 (1), 117-133.

Yeşil, R., Korkmaz, Ö. ve Kaya, S. (2009). Eğitim fakültesindeki akademik başarının Kamu Personeli Seçme Sınavı'ndaki başarı üzerinde etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (2), 149-160.

Yeşilyaprak, B. (2009). Türkiye'de psikolojik danışma ve rehberlik alanının geleceği: Yeni açılımlar ve öngörüler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 42(1), 193-213.

Yüksel, S. (2013). Öğretmen yetiştirmede hesap verebilirlik bağlamında KPSS sonuçlarının değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı (1), 404-420.